

Uredništvo i uprava
ZAGREB, Masarykova 28a,
telefon 67-80

Uredništvo i uprava
za Sloveniju i slovenski del
Italijске Kraljevine
LJUBLJANA, Erjavčeva 4a.

ISTRA

**ŠALJITE DUŽNU PRETPLATU!
NE DOZVOLITE DA PROPADA
OVAJ NAŠ JEDINI LIST!**

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

PREVIRANJA

u emigraciji opažena su i van emigrantskih krugova. Neki domaći i neki američki iseljenički listovi su registrirali, prema »Istri«, razne polemike u posljednje vrijeme. Neki su iz toga izveli i proizvoljne zaključke, kao da se, tobože emigracija cijelom na razne frakcije.

Međutim o cijepanju nije bilo nigdje govora iz prostog razloga što tog cijepanja organizovane emigracije nema. A previranja ima, i mora da ga bude, jer naša emigracija postoji već, iako još tada neorganizovana, od 1918. godine. U organizovanoj emigraciji ima sada ljudi koji su ovdje već skoro dvadeset godina, a ima i onih koji su jučer došli ovamo. Ima starijih, odgođenih u predratnim političkim borbama u Julijskoj Krajini, a ima i mladih koji su rođeni iz dolaska Italijana u naše krajeve. Ima onih koji su školovani u Jugoslaviji uz one koji nisu nikada čitali hrvatsku ni slovensku knjigu dok im nisu došli ovamo. Ima seljaka, radnika i takozvanih intelektualaca. Ljudi su razni po pogledima na svijet — od čistih idealista u filozofskom smislu riječi do materijalista. Jedni su u političkom pogledu orijentirani lijevije, drugi desnije. Ima konzervativaca a ima i takozvanih progresivnih mladih elemenata. Ima učenjaka, pjesnika i književnika s jedne strane i skoro nepismenih s druge strane. Ima imućnijih (liko vrlo malo) i skoro siromašnih i bijednih. Kućevlasnika i onih koji spavaju u azilima, staraca i djece, muških i ženskih, vrijednih i manje vrijednih, jednom riječju: isto onako kao što je sastavljen naš narod dolje, tako je sastavljena i emigracija, s tom razlikom da nas je u emigraciji deset puta manje nego tamo i što je takozvana inteligencija u mnogo manjem omjeru dolje nego ovdje.

Bilo bi čudo kada u toj emigraciji ne bi došlo do previranja. Bilo bi i žalostno. Jer to bi značilo da ta emigracija misla ne vrijedi — da je to neka heterogena masa bez impulsa i života.

Da se nije to previranje ranije ispoljavalo ovoliko koliko sada, krije su razne iznimne prilike. A osim toga što se u posljednje dvije godine zbilja tri važna događaja koja su ustalasala ne samo našu emigraciju. Najprije rat u Abesiniji koji je ustalasio cijeli svijet, a naročito nas; zatim rat u Španiji koji je imao i ima isto toliko odjeka, a napokon posljednji sporazum između Rima i Beograda. Za tri velika događaja imala su ogromnog utjecaja i na našu emigraciju. Za sva ta tri događaja vezivale su se razne nade i razne strepnje. Ta tri događaja imaju i te kakova odjeka među našim narodom u Julijskoj Krajini, pa se radi toga još u potenciranom opsegu odražuju na našoj emigraciji.

Ti događaji stavljaju emigraciju pred nove probleme. Jedni smatraju da se te probleme može riješiti na jedan način, a drugi bi htjeli rad usmjeriti drugim putem. Ali svi se slažu u jednom: treba raditi. To misle i osjećaju i stariji i mlađi, i školovani i neškolvani — svi to osjećamo. I taj osjećaj i ta težnja za akcijom, to stvaranje glavnine, ta previranja. Kada bi mogli objaviti sve one dopise koje primamo, tad bi se to najbolje vidjelo. Ali uz najbolju volju svi dopisi i članici se ne mogu objaviti. Ne našom krivnjom.

Ta zajednička težnja za akcijom ima i ono osnovno zajedničko: zajednički cilj. Jedni misle da se taj cilj može ostvariti jednim putem, a drugi misle da treba raditi na drugi način da se do cilja dodje. Ali cilj ostaje svima nama zajednički.

A to — ta pojačana težnja za akcijom i taj zajednički cilj, to je ono osnovno kod svih nas. I iz te zajedničke osnove proizlaze razna previranja. Prema tome su ta previranja pozitivan znak, znak da je emigracija vitalna i impulsivna vi-

ODMEVI PRIJATELJSKE POGODBE V BARKOVLJAH

SLOVENSKO PETJE V BARKOVLJANSKI CERKVI — KOMUNISTIČNI ZNAKI V CERKVI

Učitelji zahtevajo od staršeh šolskih otrok pismeno izjavo, da otroci govorijo doma samo o italijanski

Barkovlje, aprila 1937. — V Barkovljah pri Trstu so lani spomladi najprej prepovedali slovensko petje in molitve. Odtod se je ta prepoved razširila na ostale cerkve v predmestju in v samem mestu. Sedaj po sklenjenem priljetstvu je župnik te cerkve, Italijan Glavan (rojen Glavan) prejel od policijske oblasti ustno sporočilo, da sme zopet dopuščati slovensko petje. Župnik je o tem takoj obvestil pevce, ki pa so prejeli vabilo dokaj skeptično. Predvsem so zahtevali zopet svojega pevovaljo, kateremu je kvestura lani, ko je ukinila slovensko petje, prepovedala prikazati se v Barkovljah. Zahtevali pa so tudi, da jim župnik pokaže pismeno dovoljenje, kajti dosedaj so imeli prebude skušnje za Italijanskimi oblastmi. Dasi jim župnik ni mogel še ugoditi glede pevovalje, so se peveci vendar zopet zbirali in vadili. V nedeljo, 11. aprila bi morali prvič zopet peti pri maši. Cerkev je bila nabito polna ljudi. Preden so začeli peti, so peveci še enkrat zahtevali pismeno dovoljenje. Ker jim župnik tega ni mogel dati, kajti oblasti so se branile izstaviti tako pismeno potrdilo, so peveci zapustili cerkev in za njimi tudi vsi verniki.

Kako utemeljena je bila bojazen pevecov, je pokazal dogodek, ki se je odigral tri dni pozneje. V noči od srede na četrtek se je okoli 8 ure pojavilo izredno veliko število kvesturnikov v Barkovljah. Prebrskali so vse ceste in dvorišča pred hišami. V hiše same so se udrl, vendar je bilo vse prebivalstvo silno preplašeno, ker si ni moglo raztolmačiti tega nepričakovanega nočnega obiska. Zjutraj pa so zvedli za vzrok. Po noči so neznanici naslikali zunaj in znotraj cerkve komunistične znake: srp in kladivo. Policijski organi so zaslijevali zlasli cerkovnika Pertota, ki se je šele pred kratkim vrnil iz konfinacije. Ljudstvo je prepričano, da so vse to inscenirali sami fašisti, da bi tako imeli razlog, nastopiti proti slovenskemu petju v cerkvi. To je tem bolj verjetno, ker se je škof Margotti z neverjetno naglico že takoj v četrtek pojavil v Barkovljah in zopet blagoslovil cerkev.

Ta domneva pa je tudi radi tega utemeljena, ker je veliko drugih znakov, da hočejo barkovljanski fašisti, ki so združeni v tamošnjem fašju, ki nosi ime »Floriano Beuzar«, (fašist Bevar) je bil ubit pri Kanfanaru) prepričati vsako ugodnost, ki bi jo utegnili dobiti Slovenci po novem prijateljstvu. Ker gre glas, da bo zopet dovoljen vsaj privatni pouk v slovenskem jeziku, so učitelji v šoli zahtevali od staršeh šolskih otrok, da podpišejo izjavo, da govorijo doma samo italijanski in da je njihov materni jezik italijanski. Ker niso uspeli s to akcijo, so si omislili drugo. Članice ženskega odeska tamošnjega fašja hodijo od hiše do hiše in pobirajo podpise na neko polo in blanco. Strankam pravijo, da gre za protest proti ustanovitvi javne hiše v Barkovljah. Verjetno pa je, da hočejo tako izsiliti podpise slovenskih staršeh proti zopetni uvedbi slovenskega pouka.

»Le Ultime Notizie« od 20. t. m. pri- našajo da je arhivar Silvester Ščuka iz Barkovelj ki je baje oskrbnitelj barkovljanske cerkve.

VRNITEV KONFINIRANCEV

Trst, aprila 1937: Sedaj so se že skoro vsi naši konfiniranci vrnili z otrok in drugih krajev deportacije. Med njimi so tudi vsi mladeniči, ki so bili obsojeni na večletno konfinacijo radi božičnih darov otrokom o božicu 1935. Tako so zopet doma zdravnik dr. Stan- ko Sosič, ter absolventa trg. visoke šole Roman Pahor in dr. L. Turina. Vrnili se je tudi trgovec Gregor- rič, ki je bil iz istega razloga konfini- ran. Pri njem so še posebej opazali posledice »preiskave«. Izgubil je namreč pri tem skoro vse zobe.

Ostalo pa je še vedno nekaj naših ljudi v konfinaciji, tako Leban iz Gori- ci, Bajt in Ivo Didić iz Idrije ter razni drugi.

IZ JEČE SE NI SE NIHOČ VRNIL

Trst, aprila 1937. Ničje pa se ne tdo danes še vrnil iz ječe. Tudi niso među z izjemo dveh duhovnikov, nikomur vzeli policijsko nadzorstvo, ne onim, ki imajo to kot dodatno kazeno po prestani ječi ali zaporu, ne drugima, ki jim ga je nazajzila policijska oblast. Pač pa so onega mladeniča, ki se je vrnil domov, da položi visoke izpite na visoki šoli v Trstu, zopet postavili pod policijsko nadzorstvo.

Međtem pa že grozijo z novimi konfinacijami. Tako so se 31. marca pozvali mladega pesnika in pisatelja Stanka Vuka na gorisko kvesturo. Očitali su mu, da je dopisnik inozemskih listov. Ker je bil ta očitak docela neutemeljen, mu niso mogli ničesar storiti. Vendar mu je kvestur hudo zameril, da se je sploh učil slovensine in da piše v tem jeziku. Grozil mu je s konfinacijom, ako se ne bo v tem pogledu zboljšal.

TALIJANSKO-JUGOSLOVENSKA TRGOVAČKA KOMORA NA RIJEČI

Suša k. 20. aprila 1937. U subotu je na Riječi konstituirana Talijansko-jugoslovenska trgovinska komora uz sudjelovanje riječkih i sušačkih privrednika svih struka. Ta komora imat će za zadatka da poradi oko trgovačkog, privrednog i kulturnog zbljenja i saradnje između Italije i Jugoslavije, a služiti će zajedno kao burza onih produkata i robe, koja dolazi u obzir za međusobnu izmjenu. Izabran je privredni odbor, u koji je ušlo šest lica, i to tri iz Sušaka i tri iz Rijeke, koji će izraditi pravila, dati ih na odobrenje i odmah početi radom. Do sada javilo se za članove oko 60 privrednika.

Riječka »Vedetta d'Italia« i tršćanski »Piccolo« pozdravljaju osnivanje ove komore i očekuju, da će njen rad mnogo doprinijeti što boljim uzajamnim privrednim, industrijskim i kulturnim odnosima.

NAŠ ŠOLSKI OTROK

Rika, aprila 1937. (Agis) — Razmera, ki odajajo v naših šolah, so vsem dobro znane. V času italijanskega vojnega pohoda v Abesinijo, so morali učitelji redno vsak dan povozavati otroke o »velikih fašističnih zmagah«, o »slavi in moči fašizma« itd. Jasno je, da so morali otroci tudi vse svoje šolske in domače naloge izvajati samo na tej podlagi. Tako je nekak nek otrok hotel povodati v šolski nalogi med drugim, da jo Graziani brezoviti Mussolinija, da je na čelu svojih čet stolpi v Addis Abeba, pa je napisal:

... che ha messo la testa in Addis Abeba.

Sedaj bi morali otroci iz vsake šole posebej napraviti kak kos ročnega dela za fašistično razstavo v Rimu. A ker je termin prevelik, bodo morali učitelji in učitelji sami izvršiti delo, ki naj označi fašistično razstavo kot delo naših otrok...

Čiščenje v Francovi vojski

Doznava se iz zanesljivih virov, da se je general Franco odločil, da izvede v svoji vojski čiščenje, ker se je ugotovilo da je med njegovimi vojaki tudi večje število Špancov.

KAKO VZGAJAJO NAŠE OTROKE

Sv. Križ pri Trstu, aprila 1937. V Sv. Križu pri Trstu obstoja, kakor skoro po svih slovenskih in hrvatskih vaseh italijanski otroški vrtec društva »Italia Redenta«. Na tem vrtcu je nastavljena tudi vrtnarica Maria Viozoli, ki se odlikuje po svoji mržnji do vsega, kar je slovenskega. Radi tega postopa tudi na najbrutalniji način z mladimi, 3-6 letnimi otročički, ki so poverjeni njeni skrbi in negi. Za najmanjši prestopek jih hudo kaznuje. Zato pa su izmislila najkrutejše kazni. Velikokrat jim je že privzela na hrbet stolce in jih prisilila, da so ti revčki tako hodili iz enega nadstropja v drugo. Če se je kdo drznil te zhititi slovensko besedo, mu

je zalapala usta z obiljem in zaprla v klet. Otroci so živeli v takem strahu pred njo, da se niso upali o tem povedati doma.

Pred dvema tednoma je na tak način kaznovala tudi petletno Ledo Ukmarjevo. Bledelce pa se je upiralo in si je strgalo obilje z ust. Vrtnarica mu je nalepila zato še večjega in pustila otroka več ur samega v kleti. Ko je prišel otrok vseh preplašen in prejočan domov, je vse povedal materi. Okoli toven je imel že ostanke obilja. Tako je prišla krutost vrtnarice Viozoličeve na dan. V svem kraju vlada hudo razburljenje, zlasti ker oblasti niso smatrale za potrebno, da se za stvar zanimajo.

Naši kraji po podpisu pogodbe

Trst, aprila 1937. — (Agis) — Vesti, ki so jih prinášali Italijanski časopisi o koncesijah, ki jih bodo deležni naši ljudje po podpisu pogodbe, so marsikoga opogumile, da se je sprostil in je dal diška svojemu veselju.

V Nabrežini pri Trstu je vladalo za velikonočne praznike posebno razpoloženje. Ljudje so se zbirali po cestah in gostilnah in komentirali najnovije dogodke. Vse gostilne so bile polne naših ljudi in vesepovod si siljal prepevanje, ki ni bilo od nikogar moteno.

V Tolminu prihajajo ljudje na davkarstvo radi izplačila 5 postotnega posojila. Ni redek slučaj, da davkoplačevalec nemote-

no govori v materinemu jeziku, kar prej ni bilo dovoljeno.

Malo drugače je v Ajdovščini, kjer so donacionim občinski radniki zažugali, da bodo občutli posledice, če se bodo v bodoče še predrznili govoriti v svojem jeziku.

V Sv. Križu pri Trstu pa je bilo našim ljudem že naprej zagotovljeno, da se ne bodo razmere v ničemer izpremenile.

V goriskih okolišč se širi govorica, da je dobil pred časom konfinirani učitelj Franc Bačič, dopis iz Španije, dekret, s katerim je bil imenovan za učitelja v Kominu. V dekretu je bil baje poleg Italijanskega naziva Comeno tudi slovenski Komon.

Širite „Istru“ Šaljite pretplatu!

še nego ikada do sada. To ne znači cijepanje. To je jedino traženje putova — što uspješnijih i — efikasnijih — putova — k cilju: Hoće li se emigracija opredijeliti za jedan

ili drugi put, to nije toliko važno koliko je važan onaj jedan zajednički cilj — kojemu je usmjerenja cijela emigracija i svaki pojedini emigrant. (t. p.)

NAŠA EMIGRACIJA

Iz Vojvodine smo primili ova dva članka povodom naše posljednje opaske na račun jednog emigrantskog društva koje je osnovano u Rimu. Posljednji put smo bili kvasitralni da te primjedbe u okviru tečajne jedine, iz neobavještenosti i ličnit razumljivosti između pisca onih članaka i potpisnika rezolucije.

Budući da su ova dva članka poslana iz istog kraja, donosimo ih vrlo rado i još jednom napominjemo da smo spremni donijeti svaki članak i da o tome i prirode o našoj emigraciji, bez obzira da li se slažemo s tim izlaganjima.

Primjedba na članak »Jedno emigrantsko društvo«

Na članak »Jedno emigrantsko društvo«, koji je donijelo »Istra« od 16. o. m. a. u vezi sa obilježjenim slučajem od 5. II. i 5. III. ostajem se pomaknutim da napisem nekoliko rečenica, u namjeri da uopće ne postaje svašta ali i nikako u namjeri da breg u m ličnu nasti ili da v h napad am. — između emigranta ne bi apsolutno smjelo biti nikakve razlike, kad je u pitanju zajednička stvar, stvar Istre, našeg zavičaja. I možda će itko od kazati da i u nama kamo se ne ide kad ne bi bilo. Pa ipak razlike se izpoljavaju i možda duvati, što se pojačavaju. Mišljenja i vrijedni su i ljudi koji utječu na svakog čovjeka pa i emigranta, te upliću i na člane jedinstva. Kolika težina svakog člana emigrantskog društva i dopunjujući vremenom čine da mnogi u našim redovima zaboravljaju ili zanemaruju ono što je najbitnije u njima!

Svakom iskrenom emigrantu mora se i trebalo bi se savršeno složiti sa mnogim izlaganjima iznesenim u članku »Naša emigracija«. On je, u cjelini, napisan u najboljoj vjeri da poslužiti svrhi, da začuvena probudi, da iskakur u namu svima emigrantsko »ja« iznad svega! Da je tomo tako dokaz je i komentar redakcije našeg lista, kao i glasnik koji se uključuje iz raznih krajeva Jugoslavije. Da u našem emigrantskom društvu, u namu, kako pojedinačno, tako i društveno, nije sve u redu, nije sveka stvar na ovom mjestu, dokazuju i povremeni članci najistaknutijih emigranta. Jedno nam treba biti jasno: Prije svega i iznad svega je naša emigrantska svijest i niko od nas ne bi smio da iz svog srca izbrise riječ Hrvatli, ali u kojoj je sva srećeno emigrante. Izbrisi li niko od nas tu riječ, on možda bili dobar čovjek, vrijedan i marljiv u svom zvanju, može i raditi na kulturnom i profesionalnom polju sredine u kojoj živi, pa ako hoće i biti savršen i u našim redovima, ali njegovo najiskrovniji demokratski načelima, ali jednog na ovom mjestu nema, nije emigrant u našem smislu te riječi.

Uzima da takav pojedinac uzme vodstvo društva, koje nosi naziv »Istra« ili »Istra, Trst, Gorica« ili koje bilo drugo ime, on će kao čovjek, pa onaj triba od glave smrditi, uplićati i na članstvo, što će se izpoljavati i na sastancima i sjednicama, na kojima mogu učestvovati najmoderniji glazala, ali već po tome što li nema duha razumije ni miha osjetiti se sa pomućenim i onoga emigrantsko.

Pa ako je napisao članak »Naša emigracija« postavlja Barba Luj, kao pisac ovog članka, čim želi pozvati, učiniti je to najbolji način da se riješi naših stvari. S tim bi bez sumnje srakli od nas trebalo biti u čistu. I upravo je čudno kako se neko, ali čak i čitavo društvo našo pomaknutim da naglašava da su takvi članci problematični sadržaja. Da mislim da mi kao emigranti nismo problematični, mi bi mogli biti samo problem, jedan dio problema koji zemlja Jadranskog mora. Ako se mi dakle osjećamo emigranti, ako su u članku »Naša emigracija« izneseni naše dužnosti, to je u namjani ruku od svakog emigrantsko samo pokušati vrijedni! Dajmo od toga da breg i to članak »Barba Luj« članak. On se nam brani, dakle, od toga da bih bilo drugog pojedinca. Ali, ono što jeste, jeste! li svakom pojedinac inada riječi ili mišnje emigrantsko, kao i u svakoj jedinici, ali a mislim, da se vratim na početak, da smo mi u prvom redu samo emigrante. A da li danas možemo imati jemira obzirom na sredinu u kojoj živimo, jesmo je. Možda srakli pojedinačno nije čita ni bilo, jer je i vrijeme i sredina kriva, ali čita, gdje se to vrijeme čita treba to osjetiti, emigrantsko srakli. Uživaj ljudi, primijeti u razne načine i različite li primijetiti i humani ali ono što je najbitnije i najbitnije morali bitno imati 100% svi jednako. Oni koji poznaju emigrantsko »Barba Luj« prije će mi prije ili kasnije otvoreno i iskreno, što će biti u korist svih nas i naše zajednice emigrantsko stvari. — (r.)

MLADJI GOVORE...

Ideali naši jasni su kao dan i plemeniti kao pravda. Oni leže duboko u našem srcu, čisti kao scjeljiva, i da su zasada nerazumljivo neostvareni. Svakog izbjegnica iz dobitne pokretne nastupaju za stvarni život, onaj na je misao govore, naša toga presuditi sa sve u svojoj pojnosti. Nuvijekje naše, pjesmu, običaji, našoj, čitla historija naša, prelaze na mlade generacije, zadržavaju njihove instinkti i dušu, i u novoj sredini mi se izumiramo, već naprotiv, preisljučujemo crvnu čestitu otvrgnuti iz života naše Juliske Krajine, sposobnu da idejno živi i da se bori.

Da li se sve to zbija dogadja s nama! Da li se mladi koji nisu rođeni u ovom, ali koji su i rođeni, ali koji su neposredno za

POSILIJE SPORAZUMA...

KNJIZEVNIK, BIVSI MINISTAR, NARODNI POSLANIK I TRGOVAC IZ JUGOSLAVIJE O PRIJATELJSTVU S ITALIJOM

Na drugom mjestu donosimo akciju riječkih talijanskih krugova za manifestiranje jugoslovensko-talijanskog prijateljstva, a ovdje donosimo nekoliko izjava poznatih ljudi iz Jugoslavije o potrebi što užniti veza između jedne i druge obale Jadrana.

SVETISLAV STEFANOVIĆ, KNJIZEVNIK

Tršćanski »Piccolo« objavio je opsežan intervju svojem uredniku sa književnikom Svetislavom Stefanovićem, koji se već duco zalagao za što tješnije prijateljstvo i suradnju Italije i Jugoslavije i koji je na čelu pokreta za stvaranje jednog talijansko-jugoslovenskog udruženja u Beogradu, koje je nedavno i osnovano. U svojoj izjavi koja je dosta opširna, g. Stefanović veliča fašističku Italiju i fašizam kao izraz i sistem novog nacionalizma, koji bi imao očuvati svijet od komunističkog otrova. Na toj ljubli slučajnica g. Stefanović ističe potrebu što intenzivnije suradnje Italije i Jugoslavije na suzbijanju komunizma.

U pogledu programa koji si je postavilo talijansko-jugoslovensko udruženje u Beogradu g. Stefanović kaže, da je u projektu stvaranje jedne jugoslovenske akademije u Rimu za jugoslovenske slikare, muzičare, književnike i naučnike. Osim toga radi se na osnivanju jednog udruženja za suradnju intelektualca, na se je u tom pogledu našlo na puno razumijevanje na jednoj i na drugoj strani. Da bi se prijateljske veze obitru naroda što jače učvrstile potrebno će biti osnovati stipendije za jugoslovenske studente, koji bi polazili talijanske visoke škole u mnogo većem broju.

a trebalo bi stvoriti i letnje kolonije za jugoslovensku omladinu, koja bi u Italiji otvarala svoje oči prema novim horizontima i novim idealima

te bi se ujedno oslobađala patološkog i epidemičkog kontakta sa fašizmom.

G. Stefanović, koji je funkcioner Liotičevog »Zbora«, prvoo je Mussolinijevu liku o korporativnoj državi, koja je nedavno izišla u Beogradu i on je posve usvojio fašizam kao novi sistem države i društva, te i u ovoj svojoj izjavi veliča fašizam, koji naziva organizovanom centralizovanom i autoritativnom demokracijom.

DR. OTON FRANGES, BIVSI MINISTAR

»Giornale d'Italia« donosi jednu izjavu bivšeg ministra poljoprivrede dra. Otona Frangesa, koji je on dao beogradskom dopisniku ovoga lista.

U ovoj izjavi g. dr. Franeš izražava zadovoljstvo, što je zaključen talijansko-jugoslovenski sporazum. Napominje da su sporazumi, naročito privredni, koji se za-

ključuju u dvoje korisni, dok kolektivni uvorovi zbog komplikovanosti ne mogu da budu efikasni.

MITA DIMITRIJEVIĆ, NARODNI POSLANIK

Riječka »Vedetta d'Italia« donosi razgovor svojem uredniku, kojega je ovaj imao sa g. Mitom Dimitrijevićem, narodnim poslanikom, na prolazu preko Rijeke iz Rima, gdje je g. Mita Dimitrijević bio članom jugoslovenske delegacije na konferencijama Interparlamentarne unije.

G. Dimitrijević kaže da je većina ujedno iznenađen gostoprimstvom i ljubaznošću pažnjom, koji su ukazani u Rimu i svuda u Italiji jugoslovenskoj delegaciji na uoju konferenciji. G. Dimitrijević je u Rimu bio primljen kod ministra vanjskih posala vrofa Ciana, s kojim je ostao u razgovoru čitav sat i njeove su impresije iz Rima najbolje i posebnim srdačstvom odnosa Italije i Jugoslavije nakon zaključenja beogradskog sporazuma. On ističe potrebu što intenzivnije kulturnih veza, da bi se ojačala i bližnja. Što će biti najbolji zaloz tražinom prijateljstvu.

Na koncu upadaie »Vedetta d'Italia« da će revija »Termini« članak u prijevodu neke stvari Mite Dimitrijevića i da će njegove drame biti doskora prikazivane na najvećim talijanskim pozorištima.

FRANO LENTIĆ, TRGOVAC IZ ZAGREBA

»Piccolo« donosi njegov članak pod naslovom »Pace adriatica«, na kaže da se Lentić skromno potpisuje kao trgovac, ali kaže »Piccolo«, kada trgovci misle kao što on misli, zaslužili da ih se smatra odličnim političarima. »Talijansko-jugoslovensko prijateljstvo, koje je istinski duhovni savez dvaju velikih naroda, određeno je da donese najbolje plodove i da svlada sve »neretke«, nasjavlja »Piccolo« u tvodu, na zatim donosi pismo g. Lentića:

Lentić spominje svoju izjavu »Piccolu« pred više od desetak godina, u kojoj da je bio rekao, kako Jugoslavija mora dati prednost Italiji pred Engleskom i Francuskom, iz kako je Italija zaslugom Mussolinija prestala da bude anemična, da nastavlja:

»To moje mišljenje zadržao sam neokrenjenim kroz sve ove godine, a ako se činilo, da me dogadiali demantiraju, to je trebalo pripisati profesionalnim političarima, a ne poslovnim ljudima, još manje jugoslovenskom narodu. Ako nade svili pravili Jugoslovena nisu bile do sada ostvarene, treba zato kriviti nesretnu politiku, koja je gurnula Jugoslaviju protiv njezinih interesa među sankcioniste. Ali zašto da snomičimo prošlost, kada nam sadašnjost ocrtava ličnu budućnost...« kaže gospodin Frano Lentić, trgovac iz Zagreba.

IZLET »DOPOLAVORA« IZ RIJEKE U ZAGREB

i izdavanje dvojezične revije »Termini«

Zagreb, 19 aprila 1937. — U subotu 17. o. ni, priredio je iz Rijeke izlet u Zagreb. Došlo je oko 200 izletnika u velikim autobusima. Prema pitanju riječke »Vedette d'Italia«, to je bila »izlet dopolavoristica« (izlet Dopolavora). Među izletnicima je bio i direktor »Vedette« commu, Arnaldo Viola, kao i direktor revije »Termini« Gerini, te urednik te revije Marussi. Oni su došli u Zagreb da bi stupili u kontakt sa istaknutim ljudima, Gerini i Marussi su izjavili, da oni nastoje, da bi se izdao poseban broj književne revije »Termini« na talijanskom i na hrvatskom jeziku. Na hrvatskom jeziku bi donijela radove najboljih talijanskih književnika, a na talijanskom radove najboljih hrvatskih književnika.

Koslav Rubelli, dr. Veselić, Tereza Skrljević među kojima je bio književnik Milan Beković, sa dr. Herczegović i Filipom Likasonom, predsjednikom Matice Hrvatske. Tu se, na vjesti »Vedette d'Italia« govorilo o redakciji posebnog broja revije »Termini«.

TALIJANSKI IZLETNICI ZADOVOLJNI SU BORAVKOM U ZAGREBU

Suša k, 25. aprila. U današnjoj riječkoj »Vedetti d'Italia« opisao je direktor ovoga lista Viola koji je učestvovao na prvom izletu iz Rijeke u Zagreb, put i boravak izletnika u Zagrebu. On naglašuje da su svi učesnici bili sa ovim putom potpuno zadovoljni, i da su u Zagrebu bili srdačno primljeni. Prilikom ovoga izleta došli su talijanski književnici, novinari i privrednici u kontaktu sa srodnom grupama u Zagrebu, i utvrđena je uzajamna saradnja na kulturnom i privrednom polju.

Ali, koji nisu duboko shvatili taj najvažniji problem naše emigracije. Sve to, možda, nije i ne mora biti tako crno kako si mi predstavljamo, ali to se pitanje nuneće samo od sebe, bez obzira na sadašnje stanje.

Unjeto da među sobom polemiziramo sa neumjerenom proston i nepotrebnim aluzijama, — pratimo tu našu mladč u horak sa našim mlitim istarskim narječjem, pružimo svoj cvjet naših melodija, dajmo joj mogućst da sa nama saraduje i stvara.

Vi, roditelji, i vi, idejno svijesni intelektualci, na zana je srca dužnost da tim putem povedete našu mladč!

IVO ČAČIN.

IZVOZ MAGARACA U ITALIJU

U Italiji vlada veliki interes za naše knjige, a osobito magarce. Očekuje se dolazak mnogih kupaca, pa su cijene magaracima u porastu. — (Koprice)

FIGURA POMERSKOG ŽUPNIKA TOME FRANCA

Pula, aprila 1937. — Prošli mesec čitamo u pulskom dnevniku »Corriere istriano«, da je sv. Otac u Rimu podijelio pomerske župnike Tomi Franca papinskih blagoslov.

Toma Franca, raspod u svojim mladim godinama, sramotno i bez uspjeha bio se je vratio sa medicinskog fakulteta iz Beča u materino krilo u Poreč u Istri. Ne znamo, da li se je pokorio za počinjene grijehje u Beču. Počeo je kao »pop svoju karijeru u Sisaču kraj Pule i Sisanci su ga bili otkarali. Radi nekij nedjeja, seljaci iz Nove vasi korel su Franca otkarali sa ga kosama i kosiričima.

Po okupaciji naših krajeva sa strane Talijana isao je bez dozvole biskup ve u Firencu, da nastavi neke nauke, misleći da ga Talijani učiniti nekim koncedatorom, kad tamo, i opet bez uspjeha, sramotno, se je vratio na Poreštim. I opet bez dozvole biskupove, našao je neku župu i nočeo tamo da vrši službu božu.

Figura don Franche je ovakova: star 70 godina, pop u miru, bez pata, neprestano se obiljuje. Na njegovevone pogledu vidi se, da je zločest i osvetljiv. I sam biskup se straši da u njega dirne.

Pitalo se je biskupa Pederzollija, zašto ne može dati Pomeru mladog svećenika, jer Franca nuzi naroda, a narod nuzi Franca. Biskup je odgovorio, da ga nemo svakome po nekoliko godina baciti na pleca. Ali Pomer su ga već svišli, jer je tamo punih 10 godina.

Bilo mu je naloženo od krakovnih vlasti da drži propovedi i u našem jeziku. Ali otkako je i Jugoslavija bila pristupila sankcijama, o našem jeziku ni riječi.

Franca veliča ružin, što ne židi nego par starih žena i nekoliko ljudi »vedeljoni« u crkvi. Tada on prijeti i zavijuje Bogu da pošalje tuču, a ne kišu na usjeve naših seljaka. Ni harmoniji, kojega je sv. Otac darovao pomerskoj crkvi, ne može primamiti Pomerce u crkvu. Franca propkline, zove bolest na naš narod, da niše Stozod u rodnu onom »čovjekoljubivom« španjolskom Franca?

USPRKOS AMNESTIJE I OSOVINE RIM—BERLIN

NIJEMCI IZ JUZNOG TIROLA U KONFINACIJI

»Südtiroler Heimat« javlja:

Kao što se sađa doznanje sastala se je dne 17 februara u Bozenu komisija za konfiniranje i izrekla uz teških presuda o konfiniranju mladih Južnih Tirolaca.

Dne 23 decembra bilo je uhapšeno u Gaterlalu 10 Južnotirolaca sinuara u dobi između 20 i 25 godina pod optužbu »antinationalne propagande« kako to običavaju govoriti talijanske vlasti — djelatnosti za zaštitu njemačkih osjećaja. Oni su bili po petorica zajedno svezani u okove i spровedeni u zatvor u Bozenu. Većina ovih mladih ljudi ljicnik u Bozenu (dr. Robert Helm i devet seljačkih mladih iz Pusterla) bila je politički neporočna i njihovi suradnjaoci saznanji su za njihovo uhapšenje samo po poduzetju i bezuspješnoj kućnoj pretražnici. Bilo je veliko iznudenje kad se je 17 februara doznanje da su Južnotirolci, umjesto da budu pušteni na slobodu bili osuđeni na visoke kazne konfiniranja od komisije za konfiniranje, dakle političkih postupku. Dr. Helm i Klein Ludwig-Brucke osuđeni su na 5 godina, Winkler Josip-Welsberg na 4, Pörsbacher Alfons-Olang, Jemberger Hans-Pialzen, Hofer Franz i Oherkofler Rudolf — Steinhauer i Steinhauer Franz — Welsberg na 3 godine konfinacije. Uredigger Alois i Zimmer Valentin bili su oslobođeni. Budući da amnestija prigodom rudenja prestolonasljednika ne obuhvaća i kazne upravnih vlasti moraju Južnotirolci da otdu na put zatočenja.

Ljeti 1936 bilo je 86 Južnotirolaca u konfinaciji. Oni su bili postepeno pušteni na slobodu iako da u zadnje vrijeme nije bilo nijednog Južnotirolca u konfinaciji. — Nov, osuda je ipak dokazala da ne prestoji nikakve temeljne promjene mišljenja talijanskih vlasti.

Komisija za konfinaciju osuđila je također Gottfrieda i Lulu Christof iz Griasa svakog na 2 godine konfinacije.

Darovi za »Italia Redenta« — u Istri

»Italia Redenta« sprema u Istri dobrotvornu lutriju. Već preko mjesec dana svodi glčija za skupljanje darova pod vodstvom supruge prefekta Oltromonta. Loznika je: »za siromahnju istarsku djecu — i, za one u azilima »Italia Redenta«. Mnoge ugledne ličnosti su dale svoj priloz, a među njima vojvotkinja D'Aosta i ministar za propagandu Dino Alfieri

MALE VESTI

Po vseh večjih krajih, v Gorici, Vidmu in drugod so v zadnjem času po noči neznanj zlikovci nalepili velike karikature, ki prikazujejo M. kako prosi...

9. marca so aretirali v Rovigu 27 oseb radi antifašistične propagande, enako 17 marca 97 oseb v Parmi.

22. februarja sta se pojavili dve letali nad Milanom in metali letake. Enako 25. februarja eno letalo nad Rimom.

Via Ruggero Bosovich ima da se prozove jedina ulica v Zadru. »San Marco« tim povodom piše »da če na taj način biti ovekovečeno ime dalmatinskega učenjaka kolega se sjetila očeja Italija prigodom 150. godišnjice njegove smrti...«

Sušakovi poljeji prebačeno je i predano iz Rijeke 6 »siljeplih puntlika«, kajoli su pokušali da se sa parobrodom »Ljubica Matković« prebace besprijekno i bez isprava u Španiju.

Teške nesreće u krapanjskom rudniku događaju se vrlo često, valjda više nego u i jednom rudniku na svijetu, radi toga što se nastoji rudnik iskoristiti do maksimuma i što se sigurnosne naprave ne provode.

Razbojničkoj bandi Šepić i drugovima održano je suđenje na Rijeci. Šef te družbe Ivan Šepić upućen je na puštranje, a ostali su kažnjeni: V. K. Slavik 17 godina i 4 mjeseca, Ivan Besednjak 4 godine, Dušan Frlan 6 godina, Idone Manzolini 8 mjeseci.

Novo zgrajena naselbina, ki se je imela prvotno imenovati »Liburnijka« a so jo končno krstili za »Rasa« (Raša), je doživela že prvo nesrečo. Postavljena je namreč tako nesrečno na dva ozračna dolina, da je izpostavljena naribi buroki od severa in še manjši priletnemu široki od juga.

12. febr. so v Reggu Emilia zaprli 136 ljudi. Odkrili so baje tamno radiopostajo, ki je oddajala vesti o dogodkih v Španiji.

ZAKLJUČNO PREDAVANJE »BOJE V LJUBLJANI«. Ljubljana, 20. aprila 1937. Zaključno predavanje v društvu »Socia« v Ljubljani je bil 21. aprila 1937. Njegov vrh je odlično predavatelj dr. prof. Dr. Lazu Čermelj zaključil 17. aprila s zelo lepim govorom: »Kritično mnenje o jugoslovenski »stvarni« v odnosu s t. j. na t. j. prikl. podaj bo pregled o delovanju naše emigracije in življenju našega naroda o preteklem letu in o čemur pogled za bodočnost z vidom na sedanji položaj. Za tem sledi prosta zabava s pejem. K temu zaključno večeru vabimo vse tovarške sodeane. Člane vseh emigrantskih društev v Ljubljani in okolici ter vse naše prijatelje. Vstop je vsem prost. Vsi dobro došli!

»CINELA ZAGREBAČKA ŠTAMPA JE ODLOČNO OCENILA MATETIČEVE »ROZENICE««. Ciljela zagrebačka štampa, pišući o koncertu »Ljubinskoga« u Hrvatskemu glazbenom zavodu, nepovoljno se izražava o »Rozenicama« Maticke-Ronjčova. Tako »Jutarnji list« od nedjelje, 18. o. m. piše u superlativima o Matickevoj kompoziciji. Tako isto i ostala štampa, jedino »Obzor« spominje da je »Čače« moj» bolji od »Rozenica«.

U FOND »ISTRE« U FOND »ISTRE« BROJ 16. Eduard Panjčić, Passau, D. 15.- U prošlom broju objavljeno: D 40.371,60. UKUPNO D 40.388,60.

TOTALITARNE „VOLITVE“ V DANAŠNJI ITALIJI

STUDIJA GAETANA SALVEMINIJA V AMERISKI REVJI

Pod tem naslovom je znani italijanski profesor in politik Gaetano Salvemini v letošnji februarški številki newyorške revije za politiko in socialne vede »Social Research« objavil zanimivo študijo o parlamentarnem zastopstvu v Italiji.

Po kratkem uvodu, v katerem opisuje avtor naloge in sestavo italijanskega senata in parlamenta do leta 1929, pride on do zaključka, da bi senat, kakor obstoja danes v Italiji, bil za Mussolinija idealno zastopstvo, spričo katerega bi bila izvoljena zbornica docela nepotrebna. Če je Mussolini kljub temu še dalje ohranil tudi še vsaj navidezno izvoljeni parlament, je storil to radi tega, ker bi sicer ameriški benkirji ne vlagali svojega denarja v italijanske papirje, ako ne bi mogli ameriški časopisi trditi, da je Mussolini res zastopnik italijanskega naroda, kakor pričajo to »volitve«.

Nato opisuje in karakterizuje Salvemini sedanje parlamentarno zastopstvo v Italiji. Pri tem razčlenjuje on vse tri faze, ki tvorijo volilni akt: najprej »imenovanje kandidatov« po Narodnem svetu konfederacij delodajalcev, delavcev in profesionalcev, nato »določitev poslancev« po Velikem fašističnem svetu in končno »odobritev predložene liste« po volitvi. Vse tri faze so prave farse. Kajti člani Narodnega sveta, ki imenuje kandidate, so vsi direktno ali indirektno od samega načelnika vlade imenovani in kot člani fašistične stranke obvezani s strogo vojaško disciplino na njegove ukaze. Razen tega pa je njihovo delo in službno, kajti Veliki fašistični svet ima pravico, da črta celo vse predlagane kandidate in imenuje druge osebe, ne glede na njihovo pripadnost tej ali oni konfederaciji, za poslance. Veliki fašistični svet, ki določa poslance, pa je kakor nekdanji Napoleonov »Conseil d'Etat« samo slepo orodje v rokah načelnika vlade. Ni tretje faze, o odobritvi predložene liste, ni treba izgovarjati besed, kajti večini naših čitalcev so uporabljene metode iz osebne izkušnje predobro znane.

Spričo uporabljenih metod se ne smemo čuditi, ako je leta 1929, glasovalo 89% vseh upravičencev, in da je od teh 8.500.000 bilo za predlagano listo in da jih je bilo 136.000 bilo »tako korajžljivi ali norih, da so izzvali črnosrajčnike samo radi zadoščanja, da bi smeli svoj popolnoma brezkorisni »ne« spustiti v volilne žarec.

Leta 1934. je bil uspeh še večji. Od 10.433.536 upravičencev jih je glasovalo 96,25% in sicer 99,84% za listo in le 15.265 ali 0,15% proti. V tem pogledu je Musso-

lini celo prekosil Hitlerja. Ki je leta 1933 odnesel 92,8, leta 1934 89,09 in leta 1936 98,79% vseh oddanih glasov.

Salvemini pravi, da je s takim skoro stodestotnim plebscitom »italijanski narod hotel dokazati, da je enodušno zadovoljen z gospodarsko krizo, z znižanjem plač in povečanjem brezposelnosti in ubožnosti v zadnjih sedmih letih«.

»Enodušno je bilo«, pravi avtor, »tudi zadovoljstvo pri Nemcih v Južnem Tirolu ter pri Slovencih in Hrvatih v Istri. V Južnem Tirolu je bilo vpisanih 51.952 volilcev, od teh jih je slo na volitve 45.543, a le 516 jih je glasovalo »ne«. Reška, Goriska, Poljska in Tržaška pokrajina, ki imajo 500.000 Slovencev in Hrvatov, so izkazale 240.599 volilnih upravičencev, glasovalo jih je 230.954, toda ne več kakor 418 proti. Se v januarju 1931 je fašistični tisk ugotovil, da so antitalijanski elementi »samo« v zadnjih štirih mesecih v ozeemlju, kjer bivajo Slovani, zagrešili več kot tisoč zločinov, med katerimi pet umorov in 40 obožujenih napadov. 18. Sol, vrtcev in gospodarskih poslopij je bilo upepeljenih. Tedaj je bilo tudi osem terorističnih deliktov in 4 splošnoznanih. Posledno izjavo za »gašči« države je od februarja 1927 do julija 1932 obsodil 106 Slovanov na vsaj 1.124 letih ječe in pet na smrt.

Iz pbletskega od marca 1934 izhaja, da čim številneše so aretacije, kazni, obsode na ječo in konfiscacije na otokih, tem večje je navdušenje 500 tisoč Slovanov za Mussolinija.

V zadnjem poglavju prikazuje avtor pravo bistvo tako zvanega Narodnega sveta za korporacije, ki je bilo prvotno določeno, da s časom prevzame funkcije parlamenta. Toda že leta 1933 je sam Mussolini izjavil, da iz tega ne bo nič. Rekel je določeno: »Neki paralični Svet korporacij bi hotel prevzeti nasledstvo paralične zbornice poslancev«. 25. marca 1936 pa je naznanil svetu, da bo funkcije poslaniške zbornice prevzela glavna skupščina 22 korporacij, ki si še nadoela ime »Zbornica fašev in korporacij«. Seveda bodo tudi člani te zbornice dejansko designirani od samega Mussolinija, primerna propaganda pa bo pokazala svetu, da je tudi v tem primeru »Mussoliniju« poverjena oblast od volje naroda«.

POSVETITEV NAŠIH DVEH NOVOMAŠNIKOV V IDRJI

Novomašnika bo posvetil nadškof Margotti v Idriji

Idrija, aprila 1937. — (Agis). — Letos v mesecu juniju bosla peti novo mašo dva Idrijčana, in sicer Kušanec Jože in Ivan Franc. Za ta izreden dogodok se Idrijčani že danes pripravljajo. Posebno pozornost je vzbudila med domačimi, na čevru goriskega nadškofa Margottija, ki se je odločil, da bo posvetil novomašnika v istem rojstnem kraju Idriji, in ne v sedežu nadškofije, kakor je to običaj. Kaj je nadškofa Margottija napotilo za to odločitev, ki je presenečljiva izjemna, ni znano. Vemo le, da je bil do pred nedavnim našemu mestu posebno nenačeljen in se je v tem smislu tudi sam izrazil ob priliklianske birme v Idriji.

Ob tej priliki naj pripomnimo, da je Idrija dala našemu narodu že večje število duhovnikov, ki so se deloma izselili v Jugoslavijo, deloma so ostali po naših vaseh, od teh je bil eden konfirant, drugi je pa deležen posebnega političkega nadzorstva.

Oba novomašnika sta snova idrijskih rudarjev ter ilma ob tej priliki želimo obilo uspehov v njihovem, posebno za naše karje, težavnem poklicu.

Išusenje Čepičkog jezera provodi »Emte di rinascita agraria«

Pula, aprila 1937. Išusenje Čepičkog jezera poverjeno je bilo društvu za kolonizacijo Talijana v Istri, »Emte di rinascita agraria«, koje je poslednjim dekretom zakonito dobilo pravo da eksploatira »sve« kolu zemlji v Juljsko-Krajinji in Južnom Tirolu, ako nadje da ta zemlja odkovanu ciljevima za koje je društvo osnovano.

Vodu iz jezera su odveli galerijom u Plominski zaljev, pa je već do sada dobiveno 2.385 hektara odlične zemlje, koja se obradjuje traktorijima, silo mašinama, Decembra 1932 je počelo radom na galeriji, pa je tri metra visoka voda jezera kroz in galeriju odvedena u more. Još 2.485 hektara je na putu da se doskora privode kulturi.

Peta amelioracija je stajala oko šest i pol milijuna lira, a poslednjih 2.485 hektara stajat će takodler oko 6 milijuna.

NAŠI POBJEDJUJU BEZ OBZIRA NA BOJE

Nogometna utakmica između susjednog S. K. »Orient« i riječkog »Glorieze« održana je na Krivici i susački »Orient« pobjeđio je sa 2:0.

Dani prije toga pisala je »Vedetta«, da će »mali element iz kluba «Glorieze« dati svo od sebe kako bi udovoljili željama najvećih vodja faškizma (messimo geruškija).

Težak život seljaka u Čičariji

Muče, aprila 1937. — Kod nas je uvijek bilo teško živjeti, ali sada je to pogotovo. Jer i ono malo zališka što smo imali prodajemo drva, oduzimlju nam trgovci iz Rijeke i Trsta, jer oni imaju kamione, što mi nemamo. Osim toga se više puta dogodilo da su noću dolazili ti kamioni u naše šume i natovili naša posječena drva i odvezli ih. Do sada se nije nikome ništa dogodilo iz tak krajevih, lako smo svaki slučaj prijavljivali.

NOV POŠTNI URAD IN OROŽNIŠKA POSTAJA NA TOLMINSKEM

Sv. Lucija, aprila 1937. (Agis). — Bliznja vas Idrija ob Bači bo dobila v najbližnjem času svoj poštni urad in karabinersko postajo. Dosedaj so spadali za prvo in drugo pod Sv. Lucijo. Otvoritev poštnega urada je ljudem zelo dobrodošla.

ODLKOVANJA ZASLUŽNIH ZEMLJORADNIKA U ITALIJI

Talijanska štampa donosi popis lica koje je Ministarstvo poljoprivrede odlikovalo kao uzorne zemljoradnike. Tako »Piccolo« donosi svoj popis pod naslovom: »I nomi conferiti agli agricoltori benemeriti (Nagrada podijeljena licima zaslužnim zemljoradnicima). Eto nekoliko imena: 1) S. A. R. il Principe Vittorio Emanuele di Savoia Aosta, conte di Torino. 2) De Capitani d'Arzago S. E. marchese Giuseppe, Milano. 3) Negrotto Camillo Giustiniani marchese Matilde fu Alessandro, Genova. 4) Riccardi Fidofoi Coraini baronessa Giuliana fu Tommaso, Steno. itd.

Te su imena imenovani odlikovanjem. Zanimljivo zbilježenje o medju njima je jedini iz Juljske Krajine commendatore Brunner Rodolfo iz Trsta.

JURINA I FRANINA

Franina: Jopet san vidlja unoga među- linca.

Jurina: Te je pozdravlja i reka da je prava istina da su svi medulinci štiti ljudi, ma da oni nisu spensali unu pismu za marku štelu. To da je ližnjanska stvar. Kad su počeli hoditi težaki u aršina i nositi doma kvindžine, sve dvojke su poblesile i svaka je stila imati aršinalota. Tako je jedan medulincac pošao prostiti mladu u Ližnjan i to u dobru kmetsku hižu. Njeji nisu dali, zač da je on sromah, a mladoj se je ulovila uha, aš je blja lipo obučen, je lma bicikletu i dela je u aršinalu. A i baulnu je ima, i kanetu.

Jurina: Vranic je uša u današnje divojke. Delo njih vorja, kopati ne te i sve bi kako bisne rinule za bokum svile ali za marku štelu.

Franina: Tera ti din, da je tako bilo i tamo. Mada je pošla za medulincem a počle su njoj ližnjanski mladići zvadili, da je ona kantevala:

Ču ga, ču ga maljo ima marku štelu dela u aršinalu ima bicikletu.

Ču ga ja, ču ga uzeti, magari za priseci.

Jurina: Lipo su njoj je zbolli. A znaš za uau novu.

Franina: Ti si čovik od velkega svita, a ja san ti, bi reka unu Smoljanac, samo čovikac, pak mi je drago kad te čujan. Ben, ča je?

Jurina: Znaš ti, braco moj, da je došlo niko čudnovato vrime. Na jenu priliku, dva brata više nisu pretešli, inganali bi jedan drugoga, prodali bi oca za soldo. Svaki gleda da te privari, da privari kum kuma...

Franina: (upada u rijeke): ... i kum kumu još lagije.

Jurina: Ne znan, može biti da bi i kuma privarila kuma. Znaš da su ženske šegavije valj, nego ni to to.

Franina: Ter znan, da ti valj počimlješ od Adama, kako uni Tomoža ča je kleja, kad bi bija jako rabljan: Por-ka una iadra Beva.

Jurina: Stvari su ti dosta smišne. Brat bratu ni više pretešli, to ti je sigurno, ko je soldo po sridi. Pak su sad inventali nika druga preteštva. Rečimo preteštvo breka i maška, ali ti na jenu priliku preteštvo maške i miša, ali rečimo preteštvo štrba i Turka.

Franina: Boga, kad je tako, i kad smo svi skupa pretešli, ču poj sutra h Sansi u Vodjan, neka mi se deštavao z kampanje za una dva milijara ča san mu dužan.

Jurina: A sold, di su?

Franina: Ča te mu sold, kad smo pretešli!

NAŠI POKOJNICI

SMRT MLADOG EMIGRANTA U ZAGREBU.

Zagreb, 21. aprila, 1937. Dne 16 o. m. umro je u Zagrebu član društva »Istra« Eduard Ovidoni u dobi od 28 godina. Do je bio još u Trstu radio je u provsiotnom društvu »Prosveta« kod Sv. Jakova, a bio je i član Glazbene matice. Došavši u Zagreb upisao se je odmah u društvo te je aktivno suradivao u Omladinskoj sekciji i u tamburškomu zboru društva. Već 2 godine bolovao je od neizljepljive bolesti, koja se izdava najviše onih, koji najviše stradavaju.

Pokopan je u nedjelju na Mirozolu. Na zadnji noćinak otoprili su ga njegovi pretpostavljeni i drugovi iz radionice državnih željeznica, koji su mu položili na grob veliki vijenac sa crvenim ružama i trakom te mnogi emigranti, među njima odbornici društva te taljni Jugoslovenske matice z. Baf. Nad otvorenim grobom oprostio se je od pokojnika društveni potpredsjednik Brečević Josip.

Pokopan je u nedjelju na Mirozolu. Na zadnji noćinak otoprili su ga njegovi pretpostavljeni i drugovi iz radionice državnih željeznica, koji su mu položili na grob veliki vijenac sa crvenim ružama i trakom te mnogi emigranti, među njima odbornici društva te taljni Jugoslovenske matice z. Baf. Nad otvorenim grobom oprostio se je od pokojnika društveni potpredsjednik Brečević Josip.

Pokopan je u nedjelju na Mirozolu. Na zadnji noćinak otoprili su ga njegovi pretpostavljeni i drugovi iz radionice državnih željeznica, koji su mu položili na grob veliki vijenac sa crvenim ružama i trakom te mnogi emigranti, među njima odbornici društva te taljni Jugoslovenske matice z. Baf. Nad otvorenim grobom oprostio se je od pokojnika društveni potpredsjednik Brečević Josip.

Blia mu laka zemlja, a cvuljenoj supruzi Mariji naše sauteče.

NAŠA KULTURNA KRONIKA

ŠESTDESETLETNICA PISATELJA DR. IVA ŠORLIJA

Ljubljana, dne 17 aprila 1937. (Agis)
V teku tega meseca priznaje slovenska
igrajnost šestdesetletno kulturno delava-
ča dr. Iva Šorlija znanega pisatelja.

Naš ožji rojak dr. Ivo Šorli, rojen v
Podmetaru na Tolminskem, leta 1877, živi
kot notar v Mariboru, kjer obhaja 19. l. m.
šestdesetletnico svojega rojstva. Gim-
nazijo je obiskoval v Gorici, pravo pa je
študiral v Gradcu. Dolga leta je služboval
na Gorškem. l. 1919. pa je moral iz svoja-
ga službenega mesta v Pulju bežati pred
pretečo mo konfinciacijo v Jugoslavijo in
biva zadnjih 11 let v Mariboru.

S pisateljevanjem je začel v zadnjih letih
preteklega stoletja. Svoja prva dela je
objavil kot lirik v almanahu modernosti
»Na razstanku«. Kasneje je objavil svoje
pesmi v »Ljubljanskem Zvonu«, »Dom in
Svetu« in v »Slovenki«. Iz lirike je prešel
kmalu v pripovedništvo, kar mu je kot vse-
skozki realnemu človeku mnogo bolj odgo-
varjalo. Kot tak je obogaliti slovensko slo-
vstvo z lepim številom romanov, novel in
črtic. Skoro bi lahko trdili, da je eden od
najplodovitejših naših pisateljev. Njegovo
prvo večje delo je roman »Človek in
nok«, s katerim je vnesel v slovensko pro-
zo nove probleme pod vplivom Nietzschejeve
filozofije in se z njim takrat postavil med
naše najboljših. Sledil je roman »Pot za
razpoltje«, »Plamenik«, »Novel in
črtice«, roman »Romanlike življenja«,
»Gospa Silvilja«, »Zadnji val«, »Golobovci«, »Petdeset
stotokov«, kriminalni roman »Pasti
in zanjke«, »Sorodstvo v prvem
unu«. Zelo priljubljena in posrečena

pripovedna oblika pri Šorliju je črtica in
novela, katerih je mnogo raztresenih v raz-
nih slovenskih revijah. Te je v zadnjih le-
tih zbral in izdal v 6 knjigah »Zbranih
pisov«, ki pa še čakajo in zaslužio radi
svoje pestrosti in zanimivosti izčrpanega
kritika in, so dokaz njegove izredne plodov-
ovitosti.
V svojih spisih je največ obdeloval naš-
ega človeka, malomeščana in kmetja; zad-
nega je posebno posrečeno in temeljito
opisal v svojih delih, za kar je črpal snovi
iz osebnih stikov, ki jih je imel kot notar
s podeželskim ljudstvom; poleg tega je
tudi sam sin tolminskega kmeta. Posebno
ga je zanimal domači tolminski kot in v
svojih delih nam je kaj lepo podal iz ti-
pični milje svojega rojstnega kraja. Bil je
prvi, ki je odkril značilnosti tolminskega
človeka in njegove zemlje. Kasneje je do-
bil posnemovalce v Preglinu, Bevku in Ko-
smužu. Vsem stiri: daje njihova rojstna
zemlja neusahljive vire snovi, motivov in
problemov, s katerimi ustvarjajo svoja naj-
boljša dela.

Poleg pripovedništva se je Šorli bavil
z uspehom tudi z dramatikom in prevajani-
em. Omenimo naj le »Blodne ognje«,
Dumasovo »Damo s kamelijami« in
»Tri novele« od Cervantesa.

Maribor so mu bo za njegovo plodov-
nostno kulturno delovanje in udeleževanje
oddajali s posebnim večerom v maribor-
skem gledališču.

K ostali slovenski javnosti se pridruže-
vamo tudi mi z iskrenimi čestitkami in mu
želimo še mnogo let bogatoga življenja, ki
naj mu da možnosti, da izvrši vse svoje
načrte!

ISTARSKE NARODNE PJESME

Jugoslovenska Matica u Zagrebu ima na
skladu još tridesetak komada istarskih
narodnih pjesama, kole su štampane 1924
godine u Opaili, a u nakladi istarske
književne zadruge. U knjizi ima 410
istarskih narodnih pjesama.
Knjiga stoji 20 dinara, a ko pošalje taj
iznos Jugosi. Matlici u Zagrebu na čekovni
broj P. S. 33.779, dobiva knjigu franco.

»ZAVJET« ANTE DUKIĆA NA SLOVAČKOM

»Nitrjansky Kraj« donio je u svom broju
od 3 IV pjesmu Ante Dukića »Zavjet« iz
njegove zbirke »Od osvita do sutona«. Pje-
smu je preveo poznati prevodilac iz naše
književnosti, prof. dr. Vojteh Mierka, di-
rektor državne trgovačke akademije u
Nitri.

VIJESTI IZ ORGANIZACIJA

NOVA UPRAVA ISTARSKOG AKADEMSKOG
KLUBA U ZAGREBU
Zagreb, 18 aprila 1937. U srijedu, dan
14 aprila održana je sedmestrana skupština
Istarskog akad. kluba u Zagrebu za ljetni
smestar. Iza održanja predsjednik
kolega Franjo Barčević oviara skupštini. Na-
kon ovrta na naše prijlike, koje je ukratko
prikrzao, prešao se na drugi dio dnevnika.
U teinikom izvještaju kolega Grgić Stani-
slav dan je iscrpan rad kluba. Najprije se
je i nekoliko riječi osvrnulo na sadnaje po-
litičke prilike. Kine je održano mnogo čla-
skih sastanaka s vrlo uspjehom prednavanja,
pa je time održavano stalni kontakt među
članovima. Naše konstatacna su da je ve-
liki članova na socijalnom polju poboljšala
nosilje osnutka menze, a to ima i vidnog
utjecaja na njihovo stanje. Klub je održavao
stalne veze s društvom »Istria« u Zagrebu,
onda »Jugoslovenskom Maticom«, ženskom
sekcijom »Jug. Matice« i mnogim drugim
organizacijama. Odbor je priredio u zajednici s društvom
»Istria« zabavu koja je veoma dobro uspjela.
Iza pročitanih izvještaja bingulja i ar-

divara podijeljen je epsulotarij staroj upravi.
Iz dviju predanih lista izabran je sljedeći
odbor: Predsjednik: Posedel Antun, cand.
ing. potpredsjednik Benko Franjo, cand. rer.
comm. tajnik: Lj. Jurković, Emili stud. prava,
koleg: Puzar Mitko stud. inž. inženj.
I. Božić Slavko, cand. phil. blag. inž. I.
Bitož Ant. cand. prava, arhivar: Žerman Ivan,
stud. phil. odbornik: Đudić Slavko, cand.
phil. — Nadzorni odbor: Grgić Stanko, cand.
ing. Zuceon Vlatko, asp. prava, Lukčić Janko,
cand. ing.
Predsjednik preuzimajući dužnost zahva-
ljuje na iskazanoj mu poverljivosti, te molbi
članove za suradnju. U svečanostima izbra-
nima je za člana honorara Velentik Ivan.
NOVO POUVERENISTVO »GORTAN«-BAZO-
VICA U KREKI ZA ČIJEVI TUZLANSKI
SARAJEVO, 20 aprila 1937. Udruženie
emigranata »Gortan«-Bazovica« u Sarajevu
osnovane je novo poverenistvo u Kreki za
čijeji tužlanski stez. Ovu poverenistvo nekak
se prijava svi naši emigranti iz onih krajeva
nad organiziranju i daljnjiim uput.
»GORTAN«-BAZOVICA SARAJEVO

ALBIN PREPELUH

O PREVRATNI DOBI NA PRIMORSKEM

»Narodni svet« se je v Trstu osnoval
se pred polomom Avstro-Ogrske. V njem
so bili sprva zastopani samo pripadniki
in voditelji političnega društva »Edino-
stie«. Ko je po ziomu zapustili cesarski
namestnik Trst, je nastala zmehnjana.
Zlom je prišel za vse nemadoma. Prebiva-
listvo je bilo izčrpano, manjkalo je ži-
veča. Na uprilo tako se je osnoval »Odbor
za javni blagore, ki je imel prev-
zeti vse vladne posle. Sprva je bilo v
njem 24 samih Italijanov, pol nacional-
nistov, pol socialistov, kasneje so šele
kooptirali 4 Slovence, 2 narodnjaka in
2 socialisti. »Narodni svet« in »Odbor
za javni blagore« sta osnovala posebne
straže, ki pa niso mogle vzdržati reda.
Tudi prve slovenske čete, ki so se vrnilo
s fronte niso zadostale. Ker niso našli
v tem položaju nikakega izhoda, je skle-
ni »Odbor za javni blagore« poslati po-
sebno odposlanstvo na sedež Italijan-
skega brodovja v Benetke in tam za-
prostiti antanto za varnost in pomoč
glede prehrane ljudstva. »Narodni svet«,
ko je v imenu »Narodnega« rječa v Zagrebu
prevzel avstrijski vojni moralnici
pripadajoče nepremičnine, ladje in mor-
narje, je dal na razpolago za odposlan-
stvo torpedovke. S to torpedovko so šli
trije delegati: en pripadnik italijanske
nac. stranke, en italijanske socialistične
stranke in en pripadnik »Narodnega
sveta« v Trstu, datje en član »Narodne-
ga sveta« v imenu lastnika broda. Dele-
gacija mora prositi pomoč samo od An-
tante in ne od kraljevine Italije. Man-

dat se mora v tem smislu glasiti in biti
pisan. »Narodni svet« v tej delegaciji
zastopa dr. Josip Ferolija, kot član in
zastopnik lastnika pa dr. Lj. Tomašič,
poveljstvo broda pa je imel pol. Vučetič.
V pismenem mandatu, ki ga je izročil
»Odbor za javni blagore« se govori, da
»Odbor za javni blagore« pošilja tri svoje
delegate da zaprosijo od Antante tak-
ojšnjo pomoč za mesto Trst, ki mu
prej velika nevarnost. Ta mandat sta
podpisala kot predsednik in kot pod-
predsednik Valerio in dr. Peucher. so-
podpisal pa ga je za »Narodni svet« še
Rudolf Golouh. Ko so poslali nato
italijanski pomorski komandi v Benetke
brežični telegram, v katerem javljajo
svoj prihod, je ta odgovorila: »Zelo do-
bro, zelo dobro, dobro, dobro.«
Nato opisuje Prepeluh v podrobnoštili
vse dogodke, ki so se vrstili v zvezi z od-
hodom torpedovke. Zlasti je zanimivo po-
ročilo, ki je bilo sestavljeno po prihodu
torpedovke nazaj v Trst od odposlancev.
To poročilo pravi odposlanec Marku Sa-
majl, italijanskem nacionalistu, ki je izjavil
ko je obirno napisal te zavite razmere
Trsta tako-le: »Zaradi tega sem prišel v
Benetke, da obvestim o položaju svoje
brate in zaprosim v imenu italijanske
narodne zveze v Trstu: Italija naj okupira
Trst in ga preskrbi z živečimi! Socialist
Alfred Callini je izpolnil povelje. Zlasti
razmer v mestu in v smislu svoje mislje
zaprosil za intervencijo Antante, ali pa
vsaj Italijo v sporazumu z njim. Odposlanec
dr. Josip Ferolija pa je sklicujoč se na
čekovnog računa 36.785. — Prejclata: za členu
godinu 50.— din., za pola godine 25.— din.,
— Vlastnik izdavač: Konzorcij »Istria«, Masarykova 28a II. — Za uredništvo odgovara IVAN STARI, Zvonimirova 48/III.
— Za tiskaru odgovara Rudolf Tolkanović, Zagreb, Illica 121.

VAŽNIJI ČLANCI U „ISTRI“

od početka izlaženja, do konca 1936 god.
(Nastavak iz uskršnjeg broj)

Nastavak III.

JULIJSKA KRAJINA — RAZNO
KRIZ LACKO: Istarski sokol u Puli 7-30.
LOVRENCIĆ DRAGO: V septemberskih
dneš 35-34.

LOVRENCIĆ JOŽA: Andrejec in njego-
vi bratci 50-33.

LENAC DR. RIKARD: Riječka topogra-
fija. Nacionalni karakter Rijeke 12-34.
MAGAЈNA BOGOMIR: Sinje jezero
51-32.

MARAKOVIĆ ADO: Istra je slovensko
ime 9-33. Kako se ustvarjajo heroji ita-
lijanski? Slučaj Stefanije Šilić (Šilich) 35-33.

MAŽIĆ M.: Nacionalna prošlost Rijeke
51-32.

MIHVOLOVIĆ IVE: Prva objeltnica
Bazovica 14-31. Jedan odlučan i pošten ta-
lijanski glas 15-31. Umro je dr. Eduard Sla-
vik — 19-31. Slučaj Scipia Zlatopera 14-33.
Fašističke statistike o slavnostvu Trsta
23-35.

MIHAC JAKOV: Narodni običaji u Istri.
Brest u Istri 51-32. Narodna nošnja u Bre-
stu 13-30.

NENNI PIETRO: D'Annunzio na Rijeci
18-32.

PAJALIĆ NIKOLA: Kumičićev guileždo
Bersec 51-32.

PAVLOVIĆ PETER: Po slovenski obali
od Suvana do Pirana 43-33. Nobeinil iluzij
1-36. Ob petnaestletnici dogodov v Krnici
14-36. Italijanska kolonizacija Julijske Kra-
jine 17-36. O novi ribiški naselbini na La-
stovu 19-36. Nov zakon za pretvaranje
priinikov v Italiji 20-36. Petnaestletnica kr-
vavih volitev v Rimsko zbornico 20-36.
Trst, prva žrtve Imperija 23-36. Posebni
tribunal in Jugoslavoani pod Italijo 25-36. Še
o raznorodovalnih načrtih v Juljski Krajini
42-36. Sodno postopanje v Italiji v luči
statistike 46-36.

PERUŠKO TONE: Oduvki su dock
13-32. Desetgodišnjica aneksije Rijeke
10-34. Riječka u Rokčevol interpretaciji
12-34. Riječko stanovništvo 12-34. Naša
voljska na Rijeci 12-34. Zadar i Lastovo
16-34. Zadru gradnja na pridvratu 20-35.
Živo slovenski Trst 24-34. Giuseppe Carducci
i Julijska Krajina 27-35. Štampa u Juljskoj
Krajini i asimilacija 34-34. Zagrjevnost ja-
njčara 43-34. Dalmatinski Vlasti u južnoj
Istri. Osnivanje Premanture 49-34.

RADETIĆ ERNEST: Istra pod Italijom
1-30. Čija je Istra 10-30. Š Don Luka Kirac
1-31. 14. svibnja 1907 5-31. Zar još nije
dosta? 12-31. Slava mučenicima! Živima i
mrtvima 14-31.

RIJEČANKA T. N.: Mučenički grad
12-34.

ROJNIĆ ANTE: Proslava desetgodišnje
oslobođenja Kasva 6-31. Detalji iz ži-
vota dra Sedeja 51-32. Nazor i D'Annunzio
11-35. Akcija za osnivanje hrvatske gim-
nazije u Puli 50-35.

ROJNIĆ MATKO: Statistički tragovi u
prošlosti Istre 12-32. U Istri prije 25 zodi-
na. Izbori od 1907 i njihovo značenje 30-32.
Povodni pisanje o jugozapadnoj Istri. Ne-
ke opaske o žitaku s dra Sime Žužica
7-33. Monografija o Perolu 17-33.

ROKAC: U sleni Sv. Vidka 26-34.

SFORZA GROF CARLO: Riječka je po-
stala žrtvom... ona je danas mrtva grad-
51-32.

SKALJER DR. LOVRO: »Omnibus«. Je-
dan zaboravljeni puljski list 49-34.

STROHAL RUDOLF: Moje uspomene o
Rijeci. Hrv. gimnazija na Rijeci i njezina
historijska uloga 12-34.

ŠEPIĆ VINKO: † Fran Flegl 1-31. Starim
istarskim borcima 3-31. Most uzdišaja
12-31.

ŠIŠIĆ FERDO: Riečka na konferenciji
mira i u Rapalskom ugovoru 12-34.

ŠORLI A.: Profil tolminskega dijaštva
29-34.

U. R.: Čakavski Slovenci v severni Istri
46-35.

VRČON DR. BRANKO: Njih skrbi naša
radost 3-35.

VRDOLJAK STIPE: Suton sokolstva u
Istri 11-32. Sokolstvo u Juljskoj Krajini
51-32. Na neprirodnoj granici 50-33. U Li-
burniji na početku velikog rata 49-34. Bor-
ba o hrvatske natpise na staniici Matulje
50-35. Za vrijeme svjetskog rata u Istri se
je mnogo gradovalo 14-36.

ZIBERNA JOŠKO: Razezi Trsta in Slo-
venci 55-33. »Piccolo« štave Italiane v Go-
rici 11-34.

ZIG NIKOLA: Slavenski karakter Istre
8-33. Istarskim Sumama je i pod Mečanima
priljetla opasnost 2-34. Riječka u historiji
glazolice 12-34.

* — Biranje župana u Pazinu u staro
vrijeme 6-30. Jezik u Istri u prošlosti i
sadašnjosti 7-30. Kako je bilo u Istri konca
XVIII. i početkom XIX. stoljeća 8-30; 10-30.
Odielc lanjske tragedije na Bazovici 15-31.
Proces u Rimu 23-31. Korčula pod Italijom
24-31. Mussolini i Julijska Krajina 24-31.
Talijski publicista Alberto Sarmaglia is-
pravno govori o nacionalnom karakteru Ju-
lijske Krajine 4-32. Tolmin 9-32. Sedanje
na rad sokolstva u Istri 10-32. Postojina
13-32. En mesec labinske republike 14-32.
Krn 24-32. Istarski fašizam 24-32. Požig
tržaškoga »Balkana« 37-32. Francesco
Giunta opet u Trstu 37-32. Kolonati 45-32.
Pobune naših seljaka u sjevernoj Istri pred
Tribunalom 48-32. Drago Bajec 42-32. Sple-
mijeni, boljsni vračauje se iz tavnica...
Nekoliko amnestiranih 49-32. Trst i Venecija
4-33. Kriminal u Juljskoj Krajini 4-33.
»I giali del Podgora« 8-33. Bugari i Julijska
Krajina 11-33. Preteča Vladimiru Gortanu
12-33. Naši politički kaznjenci v Ita-
liji 14-33. Marzette hrvatsko mučeničko
selo na Koperšćini 19-33. Sokolstvo za
Julijsku Krajinu 26-33. Naš novi mučenik
Valentin Eržen 26-33. Linder 33-33. Primorski
akademici 49-32. Uspomena iz vremena
okupacije. Naša omladina u Istri. Trstu i
Goričkoj za okupacije 50-33. Zanella —
epizoda u burnom životu Rijeke 12-34. Ita-
lija zauzima Rijeku 2-34. Sv. Nazarij in
Koperšćina 30-34. Petljali so nas kot teleta
v klavnico 3-36.

TRAŽE SE RADNICI

PREDUZEĆE TRAZI RADNIKE KOJI
SU VEĆ RADILI U FABRIKAMA SUMPORA
I KOJ SE U TOM POSLU DOBRO
RAZUMUJE.
PRAVOSTENJIA DAJE. SAVEZ JUGO-
SLOVENSKIH EMIGRANTSKIH UDRUŽENJA.
BEOGRAD, KOŠOVSKA UL. 39/IV.

svoj pismeni mandat in omejeno pooblasti-
lo prositi za intervencijo Antante in ne sa-
mo Italije, kako je stalo do g. Samaja.
Smatral je dalje začasno okupacijo Trsta
po Italiji, izuzemši v primeru, da dobi Italija
za to nalogo od Antante, zaenkrat kot
preuranjeno, ker misli, da se morajo poli-
tičnu in državpravna vprašanja glede
slovenskih zadev med Italijo in Jugoslavijo
rešiti šele na mirovni konferenci.
General Diaz je odposlanec obljubil ta-
kojšno pomoč. Predno so odšli iz Benetk
so odposlanec se označili na hidrografski
karti pot od Tagliamento do Trsta, ki je
prosta miza. Odposlanec so se vrnil v ne-
deljo 3. novembra 1918. od 2. uri popoldne
iz Benetk v Trst. Kaki dve uri za njimi so
prišli pot v tržaško luko pod poveljstvom
žen porodnika Karla Pettiti di Roretta
preve italijanske torpedovke. Pettiti di Roret-
to je izjavil, da prihaja v Trst kot osvaja-
ca javni blagore zadnje sejo, kjer je pred-
sednik na odredbo Pettiti di Roretta izjavil
da je odbor razpuščen.
Vojaske okupacija Trsta po italijan-
ski vojski je imela večje posledice za
Primorje, vso Gorško in celo za velik
del Kranjske, kako pa je to kdorkoli od
Slovencev pričakoval. Ob Soči so Slo-
vencev kompaktno naseljeni že več stole-
tilj. Nabela velike francoske revolucije,
ki so se začelo plaho uvlekvajati v naš-
ih kraji šele v nemernem letu 1848,
to je po preteku pol stoletja, so povedla
tudi slovenski narod v Avstriji v boj za
njegove osnovne narodne in jezikovne
pravice. Med Slovenci se je pojavilo ne-
želi novega, česar dosti sploh niso po-
znali: politična organizacije.
Goriški Slovenci so imeli svojo politično
organizacijo od 1. 1870. dalje, ki se mu
političnem društvu »Soča«, ki se mu
je kasneje pridružio še katoliško poli-

(Konec v prihodnji številki)